

Kunstens værker i dansk og tværfaglige forløb

Tag eleverne ud af skolen og med ind til undervisning på et kunstmuseum! Her kan mødet med kunsten være med til at understøtte arbejdet i dansk og tværfaglige forløb, ud fra anderledes måder at lære på.

Af Dorte Villadsen, pædagogisk udviklingskoordinator i Skoletjenesten på Sjælland

Mange lærere vælger at supplere deres egen undervisning med under-

Foto: Sankt Ansgars Skole og KØS Museum for kunst i det offentlige rum

visningstilbud på kunstmuseer eller kunsthaller. En del af disse besøg sker i forbindelse med danskundervisningen, for der er mange danskfaglige dimensioner i arbejdet med kunsten. Det handler i særdeleshed om, hvordan kunstens værker kan bruges til at arbejde med elevernes analytiske, fortolkende og kritiske bevidsthed, der netop er et af danskfagets centrale mål.

I undervisningen på kunstmuseer tilrettelægges det fysiske møde med kunstens værker med afsæt i at give eleverne mulighed for at erfare og forstå gennem kropslige og sanselige

tilgange, der udvider elevernes forståelser af, hvordan vi kan skabe betydning.

Her bliver eleverne klogere på, hvordan vi kan angribe et æstetisk udtryk, hvordan vi kan bryde et æstetisk udtryk ned i mindre enheder, for at forstå det, der ligger bag – og hvordan kan vi forholde os til, at vi forstår og tillægger noget forskelligt værdi og betydning.

”Sproget er det hus, vi bor i”

Skoletjenesten har gennem en lang årrække udviklet pædagogiske metoder og arbejdsformer, der bruges i arbejdet med kunstens værker. Her er der fokus på aktiviteter der udforsker, udfordrer og udvikler elevernes sprog og begreber. Målet er at åbne op for værkets betydninger og udtryk, der ofte er flertydige og komplekse, og her er leg med og undersøgelser af sprogets grænser, muligheder og mangfoldighed essentiel.

Kunstens værker i tværfaglige forløb

Kunstens værker sætter noget på spil og har en dagorden. At kunne fortolke og debattere de tematikker kunstværker forholder sig til gennem de forskellige historiske perioder, giver eleverne muligheder for aktiv deltagelse i kulturen og aktiv deltagelse i historien. I

Foto: Arken, Sofie Amalie Klougart

arbejdet med kunstens værker ud fra en historisk og samfundsfagligt perspektiv er der særlige muligheder for at forstå, at samfundet er skabt af historien, og at vi selv er med til at skabe historien.

Når lærere vælger, at elever skal have undervisning på et kunstmuseum, enten som en del af et danskforløb eller som en del af et tværfagligt forløb, vil vi i Skoletjenesten gerne være med til at give inspiration og konkrete redskaber til, hvordan de selv kan arbejde med kunstens værker i deres egen undervisning.

Forhåbentlig indgår besøget i en større sammenhæng med den øvrige undervisning, og i Skoletjenesten arbejdes der aktivt for at udvikle redskaber, der kan øge mulighederne for at skabe transfer mellem besøget på museet og undervisningen på skolen.

Foto: Sunhi Mang, © Chiharu Shiota

Tre undervisnings- og udviklingsansvarlige svarer på, hvordan deres kunstmuseum kan indgå i undervisningen

Jane Bendix fra Arken:

Hvordan kan kunstværker på Arken bruges i danskundervisning?

"Vi er optaget af, at eleverne får mulighed for at skabe betydninger og fortællinger om værkerne - ved at producere både sproglige, kropslige og visuelle udtryk. På den måde øver de både analyse og fremstilling - kompetencer, som er rigtig vigtige i både dansk- og billedkunstudvalget og for elevernes alsidige udvikling. Vi er optaget af, hvordan det sproglige og det visuelle sammen med det sanselige/kropslige gensidigt understøtter hinanden. Derfor arbejder vi ofte frem og tilbage mellem billede og ord, for billeder kan fremkalde nye ord, ligesom ord kan fremkalde nye billeder. Fx kan vi "gå på sansetur" i et maleri og sætte ord på indtryk, stemninger og fortællinger, vi kan sende en SMS inde fra billedets verden eller digte videre på det."

Hvordan kan det indgå i en tværfaglig sammenhæng?

"Kunstens potentiale er, at den er rigtig god til at stille spørgsmål til os selv og vores forståelse af verden, og at den ikke giver entydige svar. Derfor befinder den sig ikke inden for en enkelt fagkategori, men kan forbinde faglighed og livsverden på utallige måder. Når eleverne kommer på museet, får de mulighed for at sætte deres viden i spil på nye måder og derved styrke brede - og ikke mindst kreative - kompetencer."

Hvordan kan lærerne indgå og spille en rolle i besøget?

"Lærerne kan i særlig grad indgå i besøget, der er del af et partnerskabsforløb, hvor vi har mulighed for at planlægge læringsmål, tematikker, metoder osv. i fællesskab - herunder også, hvordan lærerne indgår i forløbet og arbejder videre med det på egen hånd før og efter de fælles forløbsdage."

Hilde Østergaard fra Nikolaj Kunsthal:

Hvordan kan kunstværker fra Nikolaj Kunsthal bruges i danskundervisning?

"I den aktuelle udstilling i Nikolaj Kunsthal er værket Vertigo Sea et filmværk om menneskets komplekse forhold til havet gennem tiden. Det er et værk med et stort undervisningspotentiale i både dansk og tværfagligt med historie, samfundsfag og engelsk, hvor slaveri, kolonisering, hvalfangst, global opvarmning, migration, flygtningestrømme er blandt de temaer, som vises i en montage af billeder og lyd fra arkiviske kilder samt kunstnerens egne optagelser."

Hvordan kan det indgå i en tværfaglig sammenhæng?

"I de korte forløb arbejder vi med lytte- og processkriveøvelser, skitsetegning, små kontekstuelle miniforedrag og oplæsning af de to litterære forlæg som værket er inspireret af: Herman Melvilles *Moby Dick* og Heathcote Williams *The Whale Nation*. Derudover inddrager vi kulturteori om identiteter og fællesskaber. I de længerevarende workshopforløb integrerer vi oplevelse og analyse med egne praktiske erfaringer og lader eleverne arbejde i grupper med deres egne smartphones med udgangspunkt i John Akomfrahs værk, hvor eleverne laver en billedserie eller videoproduktion à 3 minutters varighed."

Hvordan kan lærerne indgå og spille en rolle i besøget?

"Læreren indgår ved at støtte op om elevernes aktive læreprocesser, ved selv aktivt at indgå i den fælles meningsskabelse som al undervisning bygger på, og ved at bygge bro til undervisningen tilbage på skolen."

Sasja Brovall Villumsen fra KØS:

Hvordan kan kunstværker på KØS bruges i danskundervisning?

"I værket "Letters of Thanks" af den japanske kunstner Chiharu Shiota, arbejder vi med brevet som genre. Værket består af 3.000 håndskrevne taknemmelighedsbreve, skrevet af bl.a. børn."

Gennem øvelser etablerer vi en forståelse hos eleverne om, hvad taknemmelighed er og kan være. Vi bruger skriveøvelser - hurtigskrivning og processkrivning. Det er et godt redskab, der giver eleverne mulighed for at nærme sig værket og værkets tema på en anderledes måde. Vi diskuterer brevet som en uddøende genre, men har også fokus på formelle krav til brevet som genre, fx hvad vil det sige, at der er en modtager og en afsender?"

Hvordan kan det indgå i en tværfaglig sammenhæng?

"En mulighed er fx at inddrage livsfilosofi og etik fra kristendoms-kundskab og selvfølgelig også billedkunst. Vi har lavet mindre garnkonstruktioner med breve, og vi har lavet tape-øvelser, hvor eleverne har tapet en mand fast til gulvet, og valgt, hvor tak sidder - i hvilken farve og i hvilken form, er det en blå klump i halsen?"

Hvordan kan lærerne indgå og spille en rolle i besøget?

"Vi har gode erfaringer med, at læreren deltager i øvelser på lige fod med eleverne, hvor de med deres deltagelse kan understøtte en nysgerrighed og undersøgende måde at arbejde på. En rolle kan også være, at have fokus på at opsamle pointer undervejs og deltage i den fælles opsummering."